

Obsah :

1. Sdílená radost, dvojnásobná radost	1
2. "Uprostřed času pulzuje věčnost"	2
3. Poezie	6
4. Myšlenky sv. Jana od Kříže I	7
5. Mystické spojení s Marií VII	11
6. Jsi milovaný člověk	12
7. Informace	15

1. SDÍLENÁ RADOST, DVOJNÁSOBNÁ RADOST

Každý rok zažíváme pravdivost tohoto úsloví o vánočních svátcích, kdy se radujeme z radosti druhých, ke které jsme mohli také svým dílem přispět.

S vděčností Bohu jsme se v Kostelním Vydří dělili také o jednu velikou radost. S Boží pomocí a přispěním mnohých z Vás jsme dokončili stavbu nového kláštera. Po slavnostní bohoslužbě, kterou vedl pan nuncius arcibiskup G. Coppa 14. listopadu 1993, jsme ho posvětili a otevřeli. A nyní chceme Vám všem, kteří s námi sdílíte naši radost i naše naděje popřát, aby radost z našich srdcí nikdy nevymizela, abychom nezapomněli, co se skrývá za každou pravou radostí, i tou vánoční, že Bůh přišel mezi nás, aby byl s námi a my s ním, že přišel, aby nás obdaroval.

S přáním požehnaných vánočních svátků
P. Cyril Vojtěch Kodet, O.Carm.

V Kostelním Vydří Vánoce 1993

2. "UPROSTŘED ČASU PULZUJE VĚČNOST"

P. Wilfrid Stinissen, OCD

Slovo "věčnost" už dávno není populární. Cožpak nenáleží věčnost k tomu známému opiu, které omamuje člověka a brání mu angažovat se v současnosti a věnovat své síly světským úkolům? Přestože sláva marxismu již pominula, jeho zásady nás stále ještě ovlivňují. Bojíme se útěku před skutečností. Je toho tolik co dělat zde a teď v přítomnosti. Není moudřejší vykonat, co je možné, již nyní na místě, než snít o nejisté věčnosti? - Takovéto úvahy jsou důkazem, že naše ponětí o věčnosti je chybné.

Co je věčnost?

Zamysleme se nejdřív nad tím, co věčnost není. Věčnost neznamená, že čas je neomezený. Tak si totiž představujeme věčnost. Představujeme si ji jako čas, který nemá ani začátek ani konec. Bůh žije a vládne "od věčnosti do věčnosti". Hranice neexistuje ani doprava ani doleva. Chápeme-li boží věčnost jako bez konce, činíme Boha velmi malým. Charakteristické pro čas je sled dění. Čas znamená změnu, vývoj. Žít v čase znamená vždycky vývoj, něco se stává. Bůh však jest. V Bohu není růstu či zrání. Bůh má vše a zároveň jest vším. V Bohu neexistuje minulost ani přítomnost. Bůh žije stále v přítomnosti.

Tomáš Akvinský cituje Böethia, který rozlišuje mezi "nunc fluens" a "nunc stans". "Nunc fluens" (plynoucí, plynulá přítomnost) je okamžik mezi tím co bylo a co nastává. Přítomný okamžik odplývá jako voda v řece. "Nunc stans" (setrvávající současnost) je naopak nehybná. Právě tento "nunc stans" - okamžik vyznačuje boží podstatu.

Příznačné pro čas jsou pohyb, změna, zlomkovitost (fragmentace), zatím co věčnost charakterizují stabilita, zhuštěnost, dokonalost. Nezřídka je čas přirovnáván k bázi vysoké hory. Vrchol hory - toť jedinečný okamžik věčnosti. Z vrcholku hory přehlédne Bůh jediným pohledem všechno dění v čase, generace za generací defilují před jeho zrakem. Nebo si můžeme připomenout W. A. Mozarta (1756 - 1791), který měl - podle svědectví současníků celé symfonie "na skladě" v hlavě, než je pak zvěčnil na papír "v čase".

Pro mnoho lidí je pojem věčnosti spojen s pojmem nudy. V nehybném okamžiku přítomnosti není místo pro napínavé objevy. Když všechno je soustředěno do jednoho jediného okamžiku, nemůže se už stát nic nového. Titíž lidé mají často potíže uvěřit slibu věčné blaženosti v nebesích. Jak může být někdo šťasten v nebi, když po celou věčnost nemá nic jiného co dělat než zpívat "svatý, svatý, svatý"? Nepramení však tato potřeba změny a rozmanitosti v pocitu neuspokojení, z vědomí, že nám stále něco chybí? Jsou-li všechny mezery vyplněny a všechny potřeby uspokojeny, pak už se nehoníme za něčím novým.

Bůh vyznačuje klid a mír právě proto, že je věčný. Spojení s ním nám dává příchuť, a potřeby, vázané časem, jsou pro nás nezajímavé. Tehdy říkáme: "Koho mám ne nebesích mimo tebe! A když mám tebe, nebažím po ničem na zemi" (Žalm 73,25), po žádném z omezených uspokojení, jaké nám dává čas.

Tím, že se tak často modlíme, aby naši zemřelí "odpočívali v pokoji", máme sklon spojovat pojem klidu a míru se smrtí. Boží mír však není pokojem smrti, nýbrž absolutní harmonií plného života. To co nazýváme "modlitbou za pokoj" je právě prostředek, jak aspoň na chvíli se ponořit do této věčnosti a vychutnávat totální nepřítomnost jakéhokoli pocitu neuspokojení.

Antiteze věčnosti: uplyvající čas

"Čas plyne jako voda", říkáme často. Co nás nejméně uchvacuje při myšlence na čas, je jeho pomíjejícnost. Zde na zemi je všechno pomíjející. Události jsou jako mraky, které připlují a hned zase odplují. Někdy, když se v životě cítíme šťastni, bychom chtěli říci s Faustem: "Verweile doch, du bist so schon." Čas však nemilosrdně plyne dál, bez ohledu na naše zapřísahání.

Obzvláště když se ohlížíme na minulost, připadá nám, jako by se čas přímo řítil. Děti se zdá, že babička žije nekonečně dlouho a pomyšlení, že jednou bude stejně staré jako babička, je zcela neuvěřitelné: je to jako mít před sebou celou věčnost. Ale babička vzpomíná na své dětství jako by to bylo včera a celý život jí připadá jako prchavý sen. Všechno je beze zbytku pryč. (Mdr 5, 9-13)

Koho z nás aspoň někdy nepřepadl pocit lítosti, že všechno jednou pomine, ano, že většina už uplynula? Podíl minulostí v mém životě čím dál větší, budoucnosti čím dál menší. Minulost

jakoby neustále pohlcovala budoucnost. Nakonec zbude jen minulost, to neskutečné, sen.

V podstatě není pravdou, že člověk je pánem času. Čas jen protéká mezi prsty jako písek. Člověk jej nemůže zachytit. Čas se nedá zkrotit. Může se nám zdát, že se k nám blíží: je na cestě, ale jakmile k nám dospěl, už je pryč. Čas je kluzký jako úhoř. Nikdy se nám nepodaří jej sevřít, jen nám neúprosněvyklouzne z ruky.

Holý - nahý - čas, t.j. čas, zbavený své dimenze věčnosti, je prokletí: hraje si s člověkem na schovávanou. Proti naší vůli. Člověk by si však také dovedl hrát, a to dobrovolně. Snad by tu našel způsob, jak zlomit prokletí času. My můžeme nechat čas plynout a dokonce plout zároveň. Proč se vlastně pokoušíme zastavit běh času? Vždyť přece toužíme "po lepší zemi, zemi v nebesích" (Žid 11,16). "Neboť zde na zemi nemáme stálého místa, nýbrž hledáme město, které má přijít" (Žid 13,14). A právě tam nás čas vede! Kdyby čas neplynul, či kdyby plynul pomaleji, byla by doba čekání mnohem delší. Dáváme snad přednost preludiu před symfonií?

Pomíjejícínost času může být požehnáním pro ty z nás, kdo spolu se sv. Pavlem zapominají na minulost a napřahují ruce vstříc budoucnosti a běží k cíli (Fil 3, 13-14). Ba, jak se zdá, čas sám se netrpělivě napřahuje. Nepostojí ani okamžik, nýbrž spěchá k cíli.

Snad není prchavost času ničím jiným než uspěchaná horlivost dosáhnout okamžik, kdy se rozplyne ve věčnosti.

Dimenze věčnosti času

Je však čas opravdu holý, nahý? Nebyl to sám člověk, kdo čas "obnažil" a učinil jej tak prchavým? Do času je vestavěn moment věčnosti. Čas je oděn rouchem věčnosti.

Místo abychom si představovali čas a věčnost jako dvě horizontální linky, které probíhají paralelně a proto se nikdy neseťkají, měli bychom vidět věčnost jako linii vertikální, která je v ustavičném kontaktu s časem. Vertikální linka věčnosti stojí, zatím co čas plyne horizontálně. V každém okamžiku se čas dotýká věčnosti, a tento dotek dává času hlubokou dimenzi.

Již člověk doby antické věděl, že proměnlivá skutečnost obsahuje prvek věčnosti a stálosti. Učení Platonovo (427-347 př.Kr.) je pokusem vysvětlit, proč lidé ve svých nejlepších

chvilích pocítují cosi absolutního ve světě jinak tolik proměnlivém a vrtkavém. Svět smyslů není celá skutečnost. Zatím co však Platonovy ideje vytvářejí svět sám pro sebe, svět vysoko povýšený nad ten proměnlivý svět, který vnímáme svými smysly, vykazuje Nový Zákon větší realismus. Věčná pravda není v pozadí, nýbrž uprostřed naší skutečnosti. Dimenze věčnosti je základním prvkem skutečnosti, v které žijeme.

Toto platí již na úrovni stvoření. Vše je stvořeno ne pouze Bohem, nýbrž v Bohu. "V Bohu bylo stvořeno vše na nebi i na zemi" (Kol 1,16). "Náš původ spočívá v Bohu a v něm žijeme, pohybujeme se a existujeme" (Sk. 17,28-29). Bůh je tím "vnitřním světlem, které osvěcuje každého člověka" (Jan 1,4-9). Tradiční teologie hovoří o substanciální přítomnosti Boha ve všem stvoření. Aktem stvoření dává Bůh všemu stvořenému a spoluúčast na své vlastní bytosti. Bůh je obsahem všeho stvořeného a řídí jeho běh k cíli.

Každý věřící člověk ví, že tomu tak jest. Avšak i ten, kdo nevěří v Boha, může tušit a do jisté míry i prožívat hlubokou dimenzi, která spřížňuje čas s věčností - ovšem za předpokladu, že se nedává zaslepit ustavičnou proměnou věcí i událostí. Gabriel Marcel (1889-1973) říká: "V historii existuje určitá transhistorická hloubka." Když se naučíme dívat tímto hlubokým pohledem na stvoření, nemusí nám již pomíjejícínost věcí působit starostí. Čím je náš pohled čistší, osvobozenější od požadavků a žádostí, tím zřetelněji vidíme, jak věčná podstata prozařuje všim.

Ze švédského časopisu KARMEL 4/92
přeložila Dagmar Chvojková

3. POEZIE

P. Jiří Jan Vícha, OFMCap.

Tříkrálová

Proto

...hledáme to dítě
Zem bez Dítěte je pustá
- ...hledáme ten chlév
ne komnaty paláců
s šupinatým zlatem
ne ložnice
s vůněmi Orientu
(Bloudí v nich
a křičí

Herodes Smutek)

...hledáme ty pastýře
ať nám řeknou
jak se dostat
k Ohni

Naše teplo studí
studené podané ruce
umrlé polibky
vyhaslá ohniště srdcí
s trochou dýmu kadidla
ojíněného tmou
...hledáme tu Matku
tu Matku s Dítětem

Zpívala synu Matička
a píseň
voněla hořce
myrhou

Ze sbírky "Krajina milost", kterou vydá Karmelitánské nakladatelství v květnu 1994

4. MYŠLENKY SV. JANA OD KŘÍŽE I

"Dobrá díla nejsou působena jinak než silou Boží"

(Duchovní zpěv 35,7)

P.Ulrich Dobhan, OCD

Pro "moderního" člověka, jak si ho žádá reklama: mladého, dynamického energického, sebevědomého, úspěšného a zdravého, je tato věta svatého Jana od Kříže jistě provokativní; odbude ji s útrpným úsměvem. A jiný, který - jak se říká - "věří v Boha", ji spíše zpochybní než by s ní souhlasil. "Jak to? Cožpak nemohu sám od sebe dokázat něco dobrého? - A jak je to s těmi, kteří vůbec v Boha nevěří?..." Srozumitelným se stane výrok sv. Jana od Kříže, když jednou staneme před hromadou střepů, které jsme vyrobili - "Přece jsem se tak namáhal!" - nebo úmysl - "Přece jsem to myslel tak dobře!" - nepřináší očekávaný úspěch. Pak teprve je tento výrok plný naděje. Říkají mi, co mi dnes nikdo tak rychle neřekne: že - v každém případě před Bohem - nemusím být vždycky ten úspěšný, mocný. Bůh ode mne neočekává "silnou vůli", s níž se všechno podaří, neočekává vždy "dokonalé" jednání z vlastní síly. Před ním - v každém případě před ním! - se nemusím ukazovat ve "formě", ukazovat mu, co umím a že něco umím. On ví, že má "dobrá díla nemohou být působena jinak než silou Boží". U Jana od Kříže se setkáváme s obrazem člověka, který je zcela jiný, než nám namlouvá duch dnešní společnosti - a nezřídka i ukazovák "církve". Protože bere biblické zjevení vážně, ví sv. Jan, že člověk zde na zemi není stvořen "dokončený", hotový - a tedy také ještě nemůže být "dokonalý", ani ve svém charakteru ani ve svém jednání! Teologicko-dogmaticky církev tuto skutečnost, že jsme bytosti vadné, dala najevo učením o dědičné vině, pod níž všichni - všichni lidé! - trpí. A u Jana od Kříže se setkáváme s obrazem Boha, který od dob Ježíšových stále znovu upadá v zapomnění. Jako "milující matka", říká sv. Jan od Kříže, je Bůh, jehož radostí a starostí je, aby mu člověk věřil, že miluje svého ještě nedokonalého tvora - a v síle této víry se rozvíjí a vyrůstá ve zralou lidskou bytost na věčnosti. Nemusím proto stále před Bohem vykazovat lepší výkony, stále více "dobrá díla" a viditelné "zlepšování" svého charakteru; spíše záleží na tom, jemu - "milující matce" -- důvěřovat, že jsem vzdor své nedokonalosti od něho milován a přijímán. "Křesťanská dokonalost", říká Terezie z Lisieux, dobrá

“žákyně” sv. Jana od Kříže, “nespočívá v tom, být dokonalý, ale nedokonalost dokonale přijmout”.

Všechno neosvícené “úsilí o dokonalost”, které způsobilo farizejství nebo resignaci, dost často také neurosy a komplexy viny, se tak odhaluje jako pohanství, jemuž jde - pod pláštíkem zbožnosti a duchovnosti - koneckonců jen o sebe sama. Takové “pohanství” - to viděl sv. Jan ve své době s neúplnou jasností - je mezi věřícími, v církvi a společnosti, v každém z nás.

“Dokonalost”, na které dnes záleží, je podle církevního učitele Jana od Kříže tato:

- abychom svůj obraz před Bohem obnovovali a korigovali stále znovu u “pramene”, u Božího Syna Ježíše z Nazareta, který se stal člověkem: životní úkol, který vyžaduje mnoho “dokonalosti”;

- abychom se učili vidět sami sebe stále realističtěji, stále pravdivěji, se svými dobrými a svými nedokonalými stránkami (to je míněno slovem “pokora”, které je často špatně chápáno): nápomocni jsou přitom lidé, kteří učinili zkušenost se sebou a s Bohem, také ti, kteří nás “bratrsky napomínají”, také “velcí” jako Jan od Kříže;

- a abychom pak “z toho udělali to nejlepší”, aniž se dostaneme do rezignace nebo přeceňování sebe nebo do “tlaku dokonalosti”. Pak se naše “dobrá díla” stanou spoluprací s Bohem - který to tak chtěl, aby byl také na nás “odkázán”: neboť on nemá dnes jiné ruce a jiné nohy než ty naše.

Čistá kontemplace spočívá v přijetí

(Živý plamen lásky 3,26)

P.Ulrich Dobhan, OCD

Častěji než v dřívějších dobách je řeč o “kontemplaci”. Mluvíme o kontemplativním životním stylu”, o “kontemplativní meditaci”, o “boji a kontemplaci”... Téměř by se zdálo, že “vlna meditace” sedmdesátých a osmdesátých let byla vystřídána “vlnou kontemplace”. Už samo slovo má nádech něčeho zvláštního, tajemného, vyššího a výjimečného... Aby člověk byl nebo se stal kontemplativním -- tak se většinou uvažuje - musí pokud možno žít v ústraní a pravidelně konat určitá “duchovní cvičení”: dodržovat čas modlitby, meditovat, vést duchovní rozhovory...; v klášteřích takzvaných “kontemplativních řádů” se dbá opět více

na dodržování klauzury, na pokud možno malý styk se “světem”, včetně rodinných příslušníků, a přitom se mříží v hovorně připisuje nepostradatelná funkce “znamení”. Meditace v podobě koncentrace ducha a ponoření duše v odloučenosti platí za nutný předpoklad, abychom se dostali ke kontemplaci, “vyššímu stupni” duchovního života. Za tím stojí představa, že člověk musí jen vykonat to nutné - čím více “duchovních cvičení”, tím lépe! -, pak také dosáhne tohoto cíle. Naproti tomu zní slovo sv. Jana od Kříže jako kontrastní program: “Čistá kontemplace je v přijetí.” Ne námahy a cvičení, ani také zdánlivě nutné zevní okolnosti nestojí v popředí, ne lidské konání vůbec, ale přesvědčení, že Bůh něco koná; na člověku je, aby byl pro to otevřený. Slovo o “prázdných rukou” nebo “naslouchajícím srdci” vypovídá jistě více než pojem “duchovní cvičení”, co činí člověka kontemplativním. Lze se kontemplaci naučit? Jako dovednost? Jako “umění”? V žádném případě! To zdůrazňují neustále Jan od Kříže i Terezie z Avily, oba pro tyto otázky “kompetentní” církevní učitelé. Jejich spisy zpochybňují proto mnohá dnes běžná pojetí a pokyny pro “kontemplativní život”. A jako “přijetí”? Ano. Jen je tu třeba mít na paměti, co znamená “přijetí”. Ne naučit se “techniku” modlitby nebo meditace, “vyprázdnění se”, “odloučený” způsob života, ale být k dispozici, a to na místě, kam jsem byl postaven. Být otevřen skutečnosti, která mě obklopuje, být ohebný, změnitelný, netrvat na svých “zásadách”, být jako “měkký vosk” (abychom použili obraz Terezie), do něhož může být vtisknuta pečeť - to je třeba cvičit. To nezřídka znamená dělat (a být) téměř opak toho, co je říkáno a psáno v tak mnohých návodech ke “kontemplativnímu životu”. Sv. Jan uměl ve své době o tom zpívat! Pro něho je to nejlépe a nejpříkladněji patrné na Marii, oč skutečně jde. Ne - jak se o ní básní -- že byla stažena do pozadí v Nazaretě, ale její postoj být k dispozici pro Boha a pro úkol, který On pro ni má. Její “Jsem služebnice Páně, staň se mi podle Tvého slova!”, to ji dělá velkou v kontemplaci. Kontemplace - to znamená: “přijmout” úkol, který teď Bůh pro mě má, “přijmout” poznání, které koriguje mé dosavadní myšlení, “přijmout” člověka, který v tomto okamžiku ke mně přichází, slyšet “radostné poselství”, které Otec ke mně už dlouho mluví, “přijmout” noc víry, ve které se Bůh ukrývá... Být kontemplativním člověkem, to se může naučit každý, nezávisle na stavu a osobním povolání: jeden v “kontemplativním klášteře”, jiný “uprostřed světa”; a jen kontemplativní volá Bůh do takzvaných “činných řádů”... -

Kontemplativní život, k němuž vede církevní učitel Jan od Kříže, nedělá rozdíly mezi stavy a pomíjí dělení, která děláme my lidé.

Poukazovat na svou potřebnost místo prosit o žádané

(Duchovní zpěv 2,8)

P. Reinhard Körner, OCD

Jen jednou v celém díle, v malém čtyřverší, je u Jana od Kříže výslovně řeč o Marii:

Božským slovem
těhotná dívka
přichází cestou:
dejte jí přece útulek!

Na jiných dvanácti místech se o ní zmiňuje jakoby mimochodem. Některá tato místa však ukazují, co si myslí o Matce Ježíšově: je pro něho - jak už pro skupinu zakladatelů jeho řádu v horách Karmelu na počátku 13. století - příkladem duchovního, kontemplativního člověka. Jeho celé dílo, které se zabývá životem člověka v jeho osobním vztahu k Bohu, pojednává tedy v jistém smyslu o ní. Na jednom místě, když poukazuje na její příklad, nejen uvádí její jméno, ale ukazuje na události z jejího života, které by právě chtěl čtenáři přiblížit. Jde mu tam o správné porozumění prosebné modlitby. Úplný text, z něhož jsou vzaty naše myšlenky, zní: Duchovní člověk se omezuje na to, aby milovanému představil svou bídu a trýzeň; neboť kdo miluje rozvážlivě, bude poukazovat jen na svou potřebnost, místo aby si vyprošoval, co si přeje. Tak je ponechán milovanému druh a způsob pomoci. Tak řekla blažená Panna na svatbě (v Káně) ke svému milovanému Synu: Nemají vína. Vysvětlení mluví samo za sebe. Opět jednou se pokouší sv. Jan - měl k tomu dobrý důvod - povrchnímu, nakonec našemu ještě příliš egoistickému styku s Bohem nastavit před oči zrcadlo. Na příkladu Mariině ukazuje, co opravdu Ježíš myslel, když učedníkům řekl: "Proste a dostanete!" Řekni mi o své bídě a bídě svých bližních - ale nepředepisuj mi, co mám pak dělat. Spolehni se, že vím lépe, co bídu odvrátí. Buď "přijímajícím", otevřeným pro můj způsob, jak odpovím na tvou bídu... Sv. Augustin, jehož spisy sv. Jan pilně studoval, jednou napsal: "Proč nás Bůh vede k modlitbě? On přece ví, co je pro nás nutné, ještě dříve než ho o to prosíme." Můžeme tomu rozumět jen tak, že náš Pán a Bůh nechce poznat

naši vůli, která mu nemůže přece být neznámá. Spíše má být modlitbou posílena naše touha přijmout, co Bůh zamýšlí nám dát. Neboť jeho dar je velmi veliký, my však jsme malí a omezení v přijímání. Proto nám říká: "Otevřete se, abyste spolu s nevěřícími netáhli stejné jármo." (1 Kor 6, 13 a násl.) Prosebník, který od Boha očekává již předem jím stanovené řešení svých záležitostí, se stává slepým pro skutečná "vyslyšení modlitby", která jsou často plná překvapení a dobrodružství - a slepým k požehnání, které může spočívat v bídě, kterou Bůh (zdánlivě) neobrací.

Z časopisu KARMEL impulse II/1992, str. 5-9
přeložil Dr. Vojtěch Pola

5. MYSTICKÉ SPOJENÍ S MARIÍ VII

XIII. Mateřská láska a přízeň této nejsladší Matky ke mně jsou již tak zjevné a zřejmé, že tu již není ani nejmenší obavy, pochybnosti nebo podezření nějakého klamu nebo šálení přirozenosti. Bere mne pod mateřské vedení a řízení, tak jako učitelka vede a řídí ruku nějaké dívky když jí učí psát. Tato dívka nehýbe rukou, když píše, nýbrž učitelka řídí a vede ruku a dívka nechá ruku, aby jí učitelka hýbala a ji řídila. Takovým způsobem jsem i já pod poslušností, vedením a řízením této přesladké Matky, stále na ní upírám oči, aby ve všem věděla a plnila, co je jí nejmilejší a co se jí nejvíc líbí a i ona se mi laskavě zjevuje a dává mi poznat svou vůli o tom či onom, co mám vykonat nebo opominout.

Bylo by pro mne skoro nemožné jednat jinak, protože ji mám stále před očima nebo před pohledem duše, ona mě tak láskyplně, tak mateřsky přivabuje, na mne se usmívá, vede mě, řídí a poučuje na duchovní cestě a ve cvičení všelikých ctností, takže již stálepožívám její přítomnosti, zrovna tak jako přítomnosti Boží. Avšak tento pohled nebo rozumová představa láskyplné Matky nezpůsobuje žádnou hrubost, mnohost nebo nějaké poškození bezprostřednosti v duchu, ale děje se naopak s velmi klidnou jednoduchostí.

(Pokračování v příštím čísle)

6. JSI MILOVANÝ ČLOVĚK II

Nouwen Henri J.M.

Abraham a Sára. Izák a Rebeka. Jakub a Ráchel, ti všichni vnímali toto požehnání a stali se tak otci a matkami naší víry. Obstáli na své dlouhé a namáhavé životní cestě, protože nikdy nezapomínali, že byli požehnanými. I Ježíš vnímal toto požehnání po tom, co ho Jan Křtitel v Jordánu pokřtil. Z ne zazněl hlas: "Ty jsi můj milovaný Syn, v tobě mám své zalíbení." To bylo požehnání, a toto požehnání to bylo, které Ježíšovi dávalo vnitřní sílu při každé chvále i haně, při všem obdivu i zavržení, které ho čekaly. Stejně jako Abrahamovi a Sáře se Ježíšovi nikdy neztratilo nejnvnitřnější vědomí o tom, že je "Požehnaný". Vypravuji ti to všechno proto, že vím, jak já i ty můžeme být vrtkaví. Dnes se cítíme velkolepě, zítra úplně bídně. Dnes jsme plni nových myšlenek, zítra nám připadne všechno pochmurné a pusté. Dnes si myslíme, že můžeme dobýt svět, ale zítra se cítíme přetížení už malou námahou. Tato kolísání nálady ukazují, že už nemáme v uchu požehnání, které vnímali Abraham a Sára, Izák a Rebeka, Jakub a Ráchel a Ježíš z Nazareta, a které máme slyšet i my.

Jsme-li zmítáni nahoru a dolů lehkými vlnami na povrchu své existence, staneme se snadno obětí světa, který nás libovolně manipuluje; uchováváme-li si místo toho v uchu důrazný, dobrotivý hlas, který nám žehná, můžeme jít životem se solidním základním pocitem, že se nám vede dobře a že jsme zakořenění spolehlivě v Bohu.

Musel jsi ve svém životě prodělat mnohé klopotné doby, kdy jsi měl spíše dojem, že jsi provázen kletbou místo požehnaním. A já mohu o sobě říci totéž. Ano, domnívám se dokonce, že mnozí lidé trpí obtížným pocitem, že žijí pod kletbou.

Když slyším, co lidé spolu mluví u jídla, v lokálech, o pracovních přestávkách, napadá mi, že si stěžují a proklínají nesmírně mnoho věcí v duchu pasivní rezignace. Mnozí, a k nim patříme někdy i my sami, nám připadají jako oběti ve světě, který nemůžeme změnit, a denní tisk nám k tomu neposkytuje jistě žádný pomocný příspěvek, abychom mohli s tímto pocitem něco udělat. Pocit, že žijeme pod kletbou, nám přichází na mysl snáze než pocit, že žijeme v požehnaní, a našlo by se dost důvodů, abychom se v tom utvrzovali. Můžeme říkat: "Jen se podívej, co se ve světě děje. Podívej se na hladovějící, uprchlíky, zajatce,

nemocné a umírající... Podívej se na veškerou bídu, nespravedlnost a války... Podívej se, jak se všude mučí, vraždí, příroda a kultura se nesmyslně ničí... Podívej se, jak denodenně s námahou udržujeme naše vztahy, svou práci, své zdraví..." Kdepak je tu široko daleko vidět nějaké požehnání? Pocit, že žijeme pod kletbou, se dostavuje lehce. Snadno slyšíme vnitřní hlas, který nám namlouvá, že jsme úskoční, špatní, zkažení, bezcenní, neužiteční, zasvěceni nemocem a smrti. Nepřipadá nám snazší myslet si, že jsme prokletí, než že jsme požehnaní? A přece ti říkám jako milovanému synu Božímu: jsi požehnaný. O tobě platí dobrá slova - slova, která mluví pravdu. Kletby, i kdyby byly říkány hlučně, bezohledně a z plného hrdla, neříkají pravdu. Jsou to lži, kterým se snadno uvěří, ale přesto lži. Avšak když požehnání říká pravdu o tom, co jsme ty a já, a když kletba nás obelhává - je tu zcela konkrétní otázka: Jak můžeme požehnání slyšet a dělat si na ně nárok? Jestliže skutečnost, že jsme požehnaní, není jen pocitem, ale pravdou, která dává našemu všednímu životu tvar i obsah, musíme být ochotni toto požehnání jednoznačně vidět a prožívat.

Chci tě podnítit ke dvěma cvičením, která ti mohou pomoci k vědomí, že jsi požehnan: modlitba a bytí v přítomnosti.

Dva podněty

Napřed modlitba. Pro mne osobně se modlitba stává stále víc možností vědomě slyšet požehnání. Už jsem o modlitbě mnoho četl a napsal, ale jdu-li k modlitbě na tiché místo, stává se mi stále jasnějším, že sice mám sklon říci Bohu mnoho věcí, ale že skutečný smysl modlitby spočívá v tom, být zticha naslouchat hlasu, který o mně říká dobré. To možná zní sebesoucinně, ale ve skutečnosti je to namáhavé cvičení. Mám tak velký strach z toho, že jsem zatracen a že musím uslyšet, že nejsem dobrý nebo dost dobrý, že rychle podléhám pokušení začít mluvením a ze strachu mluvit donekonečna dál. Je třeba skutečného úsilí odsunout mnoho hlasů jemně stranou a dát jim umlknout, které zpochybňují moji dobrotu, a spolehnout na to, že uslyším hlas, který mně žehná. Zkusil jsi někdy strávit celou hodinu tím, že neděláš nic, jen nasloucháš hlasu, který bydlí hluboko v tvém srdci? Když nehraje rádio, neběží televize, není žádná kniha ke čtení, nikdo k hovoru, žádná práce k vyřízení, žádný nutný telefonní hovor - jak se při tom cítíš? Často nám nepřijde na mysl nic lepšího, než že nás rychle napadá množství věcí, které

vlastně ještě teď musíme vyřídít, a to tak živě, že se rozhodneme pro tento okamžik se vzdát nepřijemného mlčení a dát se zase do práce. Není vůbec lehké skutečně se ponořit do mlčení a dostat se pod povrch všech těch naléhavých a nutících hlasů našeho světa a naslouchat tam tichému vnitřnímu hlasu, který říká: "Ty jsi mé milované dítě, v tobě mám zalíbení. Ale když sebereme odvahu sprátně se se svou samotou a zvyknout si na své mlčení, dostaneme se tak daleko, že uslyšíme tento hlas. Nechci tím říci, že jednoho dne uslyšíš tento hlas svými tělesnými ušima. Nemluví o halucinatorním hlasu, ale o hlasu, který můžeme vnímat uchem víry, uchem vnitřního srdce.

Možná ti dojde až potom, že to byl ten hlas, který ti žehná. Myslel sis, že v dbbě naslouchání nebylo o mnoho víc než mnoho zmatených myšlenek, ale pak zjistíš, že se těšíš na svou příští půlhodinu ticha a že ti chybí, když si ji jednou nemůžeš dopřát. Boží Duch se zjevuje velmi tiše, velmi jemně - a velmi skrytě. Nevnučuje se. Ale současně se vštěpuje velmi trvale, velmi silně a velmi hluboce. Mění naše srdce od základu. Věrné cvičení modlitby ti ukáže, že jsi Boží milovaný syn, a daruje ti sílu žehnat i jiným lidem.

Můj druhý podnět k tomu, jak bys mohl vědoměji uskutečňovat svůj život z požehnání, spočívá ve cvičení zpřítomnění. Zpřítomněním míním vědomé očekávání všech požehnání, kterých se ti dostává den za dnem a rok za rokem.

Problémem našeho moderního způsobu života je, že příliš pletičaríme. Vyhledáváme své potvrzení na nesprávných místech? V každém případě už pak vůbec nevímáme, že jsme požehnání. Často lidé o nás říkají něco dobrého, ale my to odmítneme s poznámkou: "Ale to přece nestojí za řeč, houby po tom, to nic není." a tak dále. Tyto floskule se jeví jako projevy skromnosti, ale ve skutečnosti jsou známkou toho, že nejsme bdělí a pozorní k tomu, abychom opravdu uměli přijmout to dobré, co se nám říká. Nám obchodním lidem nepřipadá lehké opravdu přijmout takové pozitivní připovědi. To, že jen málo lidí říká druhým slova požehnání, je snad smutným výsledkem stavu, že sotva jsou lidé, kteří jsou ochotni a schopni přijmout takové požehnání. Stalo se nám nadměru obtížným uchovávat, naslouchat, věnovat pozornost a vděčně přijímat to, co se nám nabízí.

Toto pozorné očekávání nám může otevřít oči pro to, v jak různém ohledu je na nás pamatováno s požehnáním: požehnáním

chudého, který nás zastaví na ulici, požehnáním kvetoucích stromů a čerstvých květin, které nám darují tušení nového života, požehnáním hudby, malby, soch a architektury. Nejvíce však k nám přichází požehnání ve slovech vděčnosti, povzbuzení, náklonnosti a lásky. Nemusíme tyto rozmanité formy požehnání teprve vynalézat. Už jsou tady: obklopují nás ze všech stran. Ale musíme se jich nadíti a přijímat je. Nevnučují se nám. Připomínají nám tiše a něžně onen báječný, silný, ale skrytý hlas toho, který nás volá jménem a říká o nás dobré.

Doufám tedy upřímně, že oba tyto popudy, pěstovat modlitbu a očekávání, ti pomohou, abys mohl žít lépe z vědomí, že jsi požehnaný a jsi stále znovu žehnan. Nemohu dost jasně poukázat na to, jak je důležité nárokovat si toto požehnání. Když si nenárokuješ své požehnání, dostaneš se rychle do země zatracených. Tato země nikoho mezi zemí požehnaných a zemí zatracených je velmi úzká nebo vůbec neexistuje. Proto máš volbu, ve které zemi chceš žít, a to si musíš vybrat v každém okamžiku znovu.

(Tyto řádky píše autor svému "nevěřícímu" příteli Fredovi.)

Uveřejněno ze stejnojmenné knihy v KARMELimpulse III/1993.

Přeložil Dr. Vojtěch Pola

7. INFORMACE

Od 1. ledna se podílíme na distribuci Katolického týdeníku a nabízíme výhodné podmínky pro farní úřady i jednotlivce s minimálním odběrem 10 ks. Garantujeme tyto výhody:

- 1) Minimální sleva 5%
- 2) Možnost vrácení 8% z dodaných výtisků
- 3) Možnost do středy včetně měnit počet výtisků pro následující týden

Současně jsme distributory i časopisů AD, Setkání, Salve, Universum a čtrnáctideníku pro děti Duha.

Vkládáme podnět uveřejněný v aktualitách Setkání 12/93 a prosíme ty z Vás, kteří můžete pomoci při distribuci Katolického týdeníku ve farnostech mimo PNS, abyste se přihlásili na naše telefonní číslo (0332) 2056.

Zájemcům o řadu Karmelitánské spirituality s radostí sdělujeme, že v příštích týdnech vyjdou dvě knihy z ediční řady.

Přetiskujeme anotace.

P. Ferlay: Modlitba bl. Alžběty od Nejsv. Trojice

V samotě karmelitánského kláštera v Dijonu napsala v listopadu 1904 sestra Alžběta od Nejsvětější Trojice podivuhodný text, modlitbu k Nejsvětější Trojici, vytrysklou z hlubin její oddané lásky. O tom, jak je její dílko aktuální i pro nás a právě pro nás, pojednává kniha francouzského teologa.

leden

S. Scapin, B. Secondin: Titus Brandsma

Často teď slýcháme mluvit o "novinářské etice". Žel, tento pojem zůstává většinou jen ozdobným rčením, které si málokdo zúčastněný bere k srdci...

Knihla líčí jeho strhující zápas v postavení duchovního vůdce katolických novinářů v době okupace Holandska, jeho mučednickou smrt v koncentračním táboře a posléze jeho vítězství, když byl Janem Pavlem II. postaven na oltář jako partner "patrona našeho století" sv. Maxmiliána Kolbeho.

únor

Z titulů které vyšly v posledních měsících, upozorňujeme na knihy "s růžkem" . Zatím jsme vydali dvě knížečky, od autorů Abeln - Kner s názvem Neboj se a Umírání znamená loučení. Budeme v této řadě pokračovat. Jde o velmi přístupnou ediční řadu, určenou nejširšímu okruhu čtenářů - i těm, kteří nejsou zvyklí mnoho číst, i těm, kteří se teprve seznamují s křesťanstvím.

Milí přátelé, v Karmelu 1/93 jsme vám navrhli způsob, jak můžete přispět k financování výrobních nákladů tohoto časopisu. Protože Karmel 4/93 vychází na přelomu roku, dovolujeme si přiložit do tohoto čísla složenku. Příspěvek je libovolný, časopis Vám budeme dále rozesílat bez ohledu na příšlé příspěvky. Zažádali jsme také o povolení rozesílat časopis jako poštovní novinovou zásilku. Na požádání jej rádi dodáme do kterékoli prodejny křesťanské literatury v České republice.

Karmel - Časopis Řádu bratří blahoslavené Panny Marie Karmelské se sídlem v Kostelním Vydří. Vydává Karmelitánský klášter tamtéž. Odpovědný redaktor : P.Vojtěch Kodet. O. Carm.

Tisk: Agrodat - RETIA Jindřichův Hradec.

ISSN - KARMEL 1210 - 499 X

Podávání poštovních novinových zásilek povoleno Oblastním ředitelstvím pošt v Českých Budějovicích, Čj: